

Om prövningstillstånd

Jur. dr Bertil af Klercker kommenterade i tidigare nummer av denna tidskrift (sid. 83) ett rättsfall från regeringsrätten av den 20 november 1963. Vid prövning av disponenten Gösta Sandströms taxering år 1956 hade regeringsrätten i fråga om inkomst av rörelse medgivit avdrag för värdeminskning å byggnaderna å en i rörelsen ingående fabriksfastighet med viss procent av den del av inköpspriset för fastigheten, som beräknats ha belöpt å byggnaderna. Underinstanserna hade, då fastigheten varit bebyggd redan vid förvärvet, medgivit avskrivning allenast å taxerade byggnadsvärdet.

I anslutning till redogörelsen för målet ifråga anförde af Klercker: "Såsom ett kuriosum kan antecknas att samme skattskyldige till regeringsrätten överklagade även senare års taxeringar, för vilka reglerna om prövningstillstånd gällde. Prövningstillstånd meddelades emellertid icke, vilket kan synas materiellt stötande, men som väl måste tolkas som om regeringsrätten icke velat tillmäta utgången i det ifrågavarande målet alltför stor prejudicerande betydelse utan velat betona att det här närmast gällt en utredningsfråga."

De återgivna reflexionerna angående anledningen till att prövningstillstånd vägrades i följd målen ha föranlett förfrågningar hos red. och riktigheten av den uttalade uppfattningen har satts ifråga.

Enligt red:s uppfattning kan anledningen till att prövningstillstånd inte meddelades ha varit följande. Regeringsrättens utslag i målet angående 1956 års taxering får nog uppfattas såsom ett principavgörande. Men därför fanns icke anledning att meddela prövningstillstånd i

följdmålen, som rörde samma fråga. En prövning av dessa i sak kunde icke ge något ytterligare av intresse för lagtolkning och rättstillämpning. Prejudikatdispens kunde således icke komma ifråga. Att kammarrättens beslut i följd målen icke överensstämde med regeringsrättens avgörande av målet angående taxeringen 1956 torde ha saknat betydelse vid avgörandet av ansökningen om prövningstillstånd, då taxeringsförordningen icke innehåller någon bestämmelse om ändringsdispens. Red.

Med stort intresse har jag tagit del av ovanstående inlägg av Red: med anledning av min uppsats i tidigare nummer av denna tidskrift. Det vore glädjande om Red:s uppfattning vore riktig och min tolkning felaktig, ty i så fall skulle det Sandströmska målet kunna anses utgöra just det prejudicerande utslag, som man länge önskat skulle komma, och utslaget i regeringsrätten av den 8 januari 1964 skulle då icke behöva tillmätas någon prejudicerande betydelse.

Däremot måste jag vidhålla att det kan synas materiellt stötande att prövningstillstånd icke meddelades. För den skattskyldige, som vunnit ett mål i regeringsrätten beträffande ett visst års taxering, förefaller det nog svårförståeligt att han icke skall kunna få rättelse även i efterföljande års taxeringar, där exakt samma skattefråga är föremål för prövning. Att prövningstillstånd icke kan komma ifråga, enär de efterföljande målen i sak icke kunna "ge något ytterligare av intresse för lagtolkning och rättstillämpning" är troligen något som den skattskyldige har svårt inse i sådana fall, då regeringsrätten samtidigt förklarat honom ha rätt i sak.

I varje fall synes mig de aktuella rättsfallen visa att prövningstillståndsinstitutet icke i alla lägen fungerar på ett tillfredsställande sätt i sk följdmål. Om man för närvarande icke önskar göra några ändringar i själva reglerna för beviljande av prövningstillstånd, vilket synes vara naturligt då institutet prövats under så kort tid, kunde man måhända ändock på andra vägar undvika att sådana situationer uppkommer som i de Sandströmska fallen. Detta skulle tex kunna tillgå på så sätt att kammarrätten aldrig meddelade utslag i följdmål, förrän utslag meddelats av regeringsrätten i det äldre mål rörande samma skattefråga, där prövningstillstånd söktes. En konsekvens härav skulle bli att kammarrätten icke borde på en gång pröva flera års taxeringar för samma skattskyldiga, där enahanda skattefråga är uppe och prövningstillstånd kan bli aktuellt. En sådan praxis borde också kunna bidra till att minska regeringsrättens arbetsbelastning. Tänkbart vore vidare att giva förtur hos regeringsrätten till sådana mål, till vilka följdmål väntar i kammarrätten, varigenom ytterligare rationalisering borde kunna uppnås.

För den skattskyldige måste det i vilket fall som helst förefalla såsom något av ett mysterium om han vinner ett mål i tex en värdeminskningsfråga i regeringsrätten ifråga om 1960 års taxering, men icke får rättelse i efterföljande års taxeringar i samma fråga och i samma skatteinstans, medan resultatet blivit ett annat om kammarrätten ännu icke hunnit avdöma efterföljande års taxeringar vid den tidpunkt, då regeringsrätten meddelat sitt utslag i fråga om 1960 års taxering.

B. af K.

Normalbelopp för existensminimum

Till de lokala skattemyndigheterna.

Centrala uppborädsnämnden fastställde den 3 september 1963 (nämndens tryckta meddelande nr 4/1963) normalbelopp för existensminimum att tjäna till ledning vid bestämmande av existensminimum i det särskilda fallet tills vidare under år 1964.

I proposition nr 33 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit höjning vid inkomsttaxeringen av maximumbeloppet för extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Förslaget innebär i princip ett maximum för sådant avdrag på 4.500 kronor. Avdrag med högre belopp, högst 1.000 kronor för varje oförsörjt barn, skall dock vid tillämpning av de särskilda bestämmelserna i 50 § 2 mom. tredje stycket kommunalskattelagen om extra avdrag vid existensminimum kunna medges sådana barnfamiljer, vilkas inkomst understiger existensminimum. Propositionen har antagits av riksdagen. Ändringarna träder i kraft dagen efter författningens utfärdande och skall tillämpas första gången med avseende å 1964 års taxering.

I anledning av den ändrade lagstiftningen har nämnden fastställt nya normalbelopp för existensminimum att räknat från och med den 1 januari 1964 tjäna till ledning vid bestämmande av existensminimum i det särskilda fallet att gälla tills vidare under år 1964. Därvid har normalbelopp fastställts beträffande envar av de ortsgupper, som gäller lönegruppen (SFS nr 498/1961, ändrad genom